

**Sprawozdanie z realizacji studenckich praktyk zawodowych
przez studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia
kierunków: Ekonomia, Zarządzanie i Turystyka i rekreacja
w roku akademickim 2014/2015**

Opracowanie:

dr inż. Anna Sworowska, opiekun praktyk zawodowych na kierunkach: Ekonomia, Zarządzanie
dr Marzena Rydzewska-Włodarczyk, prodziekan ds. kształcenia, opiekun praktyk na kierunku Turystyka i rekreacja

Szczecin, 10.11.2015

Wprowadzenie

Na Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie praktyki zawodowe są integralnym elementem kształcenia na studiach pierwszego stopnia kierunków: ekonomia, zarządzanie oraz turystyka i rekreacja.

Organizację i przebieg studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym ZUT w Szczecinie regulują:

- przepisy ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572 ze zm.),
- Regulamin studiów wyższych w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie,
- Zarządzenie Rektora Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie nr 169 z dnia 20 listopada 2009 r. w sprawie zasad realizowania praktyk zawodowych studentów Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie, będących obywatelami polskimi,
- Uchwała nr 52/2012 Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 23 listopada 2012 r. w sprawie określania zasad i trybu zaliczania praktyk zawodowych wynikających z planów studiów i programów nauczania,
- programy i plany studiów zatwierdzone przez Radę Wydziału.

Podstawowym celem studenckich praktyk zawodowych realizowanych przez studentów Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015 było nabycie wiedzy i umiejętności praktycznych uzupełniających i pogłębiających wiedzę uzyskaną przez studentów w toku zajęć dydaktycznych. Realizacja praktyk miała też na celu stworzenie możliwości potwierdzenia i rozwoju kompetencji zawodowych studentów uzyskanych w ramach wybranego kierunku kształcenia

i/lub specjalności, a także ukształtowanie postaw wobec potencjalnych pracodawców i współpracowników.

Studenci Wydziału Ekonomicznego Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015 realizowali praktyki zawodowe w wymiarze:

- 1) studenci kierunków: ekonomia oraz zarządzanie co najmniej 3 tygodni, tj. 15 dni roboczych,
- 2) studenci kierunku turystyka i rekreacja co najmniej 4 tygodnie, tj. 20 dni roboczych.

Praktyki zawodowe mogły być realizowane w wybranej przez studenta albo wskazanej przez opiekuna praktyk jednostce gospodarczej lub instytucji, w kraju lub za granicą. Warunkiem skierowania studenta na praktykę do danego przedsiębiorstwa lub instytucji była pewność, iż będzie on miał szansę osiągnąć zakładane dla danego kierunku studiów efekty kształcenia określone w programie praktyk. Przed skierowaniem studentów na praktykę zawodową z zakładami pracy były podpisywane indywidualne lub grupowe umowy. Ponadto, w czerwcu 2015 r. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego uruchomiło rządowy program praktyk studenckich, który zasadniczo wiąże się z organizowaniem nieodpłatnych praktyk studenckich w urzędach administracji rządowej i instytucjach im podległych lub przez nie nadzorowanych. W związku z tym, w sierpniu i wrześniu 2015 r. podpisano 5 porozumień z urzędami administracji rządowej w sprawie organizacji praktyk studenckich. W roku akademickim 2014/2015 z możliwości realizacji praktyk w tej instytucji skorzystało dwóch studentów studiów stacjonarnych na kierunku ekonomia Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie. Niewielka liczba praktykantów w ramach rządowego programu praktyk wynika z faktu, iż większość studentów w momencie uruchomienia tej inicjatywy miała już podpisane umowy o realizację praktyk w innych organizacjach.

W roku akademickim 2014/2015 obowiązek realizacji i rozliczenia praktyk zawodowych objął 185 studentów I stopnia, w tym:

- 1) 94 studentów II roku kierunku ekonomia, w tym 80 studentów studiów stacjonarnych, 14 studentów studiów niestacjonarnych,
- 2) 39 studentów II roku studiów stacjonarnych kierunku zarządzanie,
- 3) 52 studentów II roku studiów stacjonarnych kierunku turystyka i rekreacja.

Dziesięć spośród tych osób zrealizowało praktyki zawodowe w poprzednim roku akademickim (na I roku studiów), był to: jeden student studiów stacjonarnych kierunku ekonomia, jeden student kierunku zarządzanie oraz ośmiu studentów kierunku turystyka i rekreacja. Szczegółowe informacje zawiera tabela 1.

Ponadto, na zasadzie dobrowolności do realizacji praktyk mogli przystąpić studenci I roku wszystkich kierunków studiów. Z możliwości tej skorzystały 3 osoby (dwóch studentów I roku kierunku ekonomia oraz jeden student kierunku zarządzanie)¹.

Zaliczenia praktyki zawodowej studentów dokonywał opiekun praktyk po uprzednim przeprowadzeniu rozmowy ze studentem oraz przedłożeniu przez niego potwierdzenia odbycia praktyki, sprawozdania, z realizacji praktyk oraz dziennika praktyk, w którym opisane

---

¹ Ze względu na małą reprezentatywność tej grupy, studenci odbywający praktykę po I roku studiów zostali wyłączeni z dalszych analiz ilościowych, zaprezentowanych w niniejszym sprawozdaniu. Osoby te uwzględnione zostaną w analizach procesu realizacji praktyk zawodowych w kolejnym roku akademickim.

były zadania wykonywane przez studenta w trakcie praktyki i odpowiadające im efekty kształcenia zgodnie z programem praktyk dla danego kierunku studiów.

Przedmiotem weryfikacji były wiedza, umiejętności oraz kompetencje personalne i społeczne uzyskane przez praktykantów podczas praktyk zawodowych. Analiza przedkładanych dzienników praktyk była uzupełniona o szczegółowe pytania zadawane podczas rozmowy zaliczeniowej, weryfikujące stopień i zakres realizacji zadań wskazywanych w dokumentacji.

W trakcie zaliczania praktyk studenci mieli możliwość wyrażenia swojej opinii na temat zrealizowanych praktyk, zdobytych umiejętności i doświadczeń, praktycznej przydatności wiedzy uzyskanej w toku kształcenia, a także oczekiwań pracodawców w stosunku do pracowników.

W roku akademickim 2014/2015 na Wydziale Ekonomicznym Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie istniała również możliwość zaliczenia na poczet praktyk kompetencji zawodowych nabytych przez studentów podczas pracy i staży zawodowych, prowadzenia działalności gospodarczej lub udziału w obozach i badaniach naukowych. Z tej możliwości skorzystało łącznie 19 studentów.

Ponadto, do zaliczenia praktyk zawodowych przystąpili również studenci roku III, którzy nie osiągnęli efektów kształcenia w latach poprzednich, jak również osoby uzupełniające różnice programowe.

Ogólna charakterystyka przebiegu praktyk w roku akademickim 2014/2015

W roku akademickim 2014/2015, w grupie studentów II roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych kierunków: ekonomia, zarządzanie oraz turystyka i rekreacja, studenckie praktyki zawodowe do dnia 14.09.2015 r. zaliczyło² 154 studentów, w tym (por. tabele 1 i 2):

- 63 studentów studiów stacjonarnych kierunku ekonomia,
- 32 studentów studiów stacjonarnych kierunku zarządzanie,
- 12 studentów studiów niestacjonarnych kierunku ekonomia,
- 47 studentów studiów stacjonarnych kierunku turystyka i rekreacja.

Jak wynika z informacji zawartych w tabelach 1 i 2 z ogółu studentów studiujących w roku akademickim 2014/2015 na semestrze 4 studiów I stopnia praktykę zawodową w tym roku podjęło i zaliczyło 124 studentów, zaś 10 studentów zaliczających praktykę w tym semestrze zrealizowało ją w poprzednim roku akademickim. Ponadto w sumie 13% ogółu studentów tego semestru uzyskało zaliczenie praktyk zawodowych na podstawie udokumentowania posiadanych kompetencji zawodowych. Podstawą uznania posiadanych przez studenta kompetencji zawodowych była prowadzona przez studenta działalność gospodarcza, wykonywanana praca zarobkowa albo inna w tym albo niezarobkowa

---

² Zaliczenie praktyki odnosi się zarówno do studentów, którzy realizowali ją jako studencką praktykę zawodową, jak i studentów, którym zostały uznane kompetencje zawodowe nabyte w innych formach praktyk.

aktywność³ gwarantujące osiągnięcie odpowiednich dla danego kierunku studiów efektów kształcenia określonych w programie praktyk.

Tabela 1. Dane ogólne dotyczące praktyk zawodowych studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015

Wyszczególnienie	Rok akad.	Studia stacjonarne			Studia niestacjonarne	Razem
		Kierunek				
		Ekonomia	Zarządzanie	Turystyka i rekreacja	Ekonomia	
Liczba studentów II roku studiów, którzy zrealizowali praktykę zawodową	2013/2014	1	1	8	0	10
	2014/2015	59	25	36	4	124
Liczba studentów, którzy uzyskali zaliczenie na podstawie udokumentowania kompetencji zawodowych		3	6	3	8	20
Razem liczba studentów, którzy osiągnęli efekty kształcenia w zakresie określonym dla praktyk zawodowych		63	32	47	12	154

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 2. Dane ogólne dotyczące praktyk zawodowych studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015 (w %)

Wyszczególnienie	Rok akad.	Studia stacjonarne			Studia niestacjonarne	Razem
		Kierunek				
		Ekonomia	Zarządzanie	Turystyka i rekreacja	Ekonomia	
Odsetek studentów II roku studiów, którzy zrealizowali praktykę zawodową	2013/2014	1.6	3.1	17.0	0.0	6.5
	2014/2015	93.7	78.1	76.6	33.3	80.5
Odsetek studentów, którzy uzyskali zaliczenie na podstawie udokumentowania kompetencji zawodowych		4.8	18.8	6.4	66.7	13.0
Razem studenci, którzy osiągnęli efekty kształcenia w zakresie określonym dla praktyk zawodowych		100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

Źródło: opracowanie własne.

W roku akademickim 2014/2015 studenci realizowali praktyki zawodowe w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych, w większości w czasie letnich wakacji. W uzasadnionych przypadkach na wniosek studenta Prodziekan ds. studenckich wyrażał zgodę na realizację praktyk w innym okresie, tj. w trakcie roku akademickiego w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych. Część studentów uzyskała również zgodę na zrealizowanie praktyk po

³ Na przykład działalność w organizacjach pozarządowych, w tym na zasadach wolontariatu.

zakończeniu jesiennej sesji egzaminacyjnej, co oznacza, że zaliczenie praktyki będzie miało miejsce w kolejnym roku akademickim (2015/2016).

Analiza dokumentacji praktyk i ich przebiegu wykazała, że w roku akademickim 2014/2015 studenci odbywali praktyki w przedsiębiorstwach i instytucjach umożliwiających realizację celów i efektów kształcenia założonych w programie studiów i porogramach praktyk. Studenci odbywali praktyki w przedsiębiorstwach prowadzących różnego rodzaju działalność gospodarczą, podmiotach nieprowadzących działalności gospodarczej oraz jednostkach sektora finansów publicznych.

Studenci studiów stacjonarnych kierunków: ekonomia i zarządzanie odbywali praktyki w szczególności w:

- 1) instytucjach finansowych, w tym w bankach, agencjach ubezpieczeniowych, urzędach skarbowych – w szczególności studenci kierunku ekonomia (ponad 17%),
- 2) biurach zajmujących się usługowym prowadzeniem ksiąg podatkowych i rachunkowych – 15% studentów kierunku ekonomia i 6% studentów kierunku zarządzanie (głównie studenci specjalności rachunkowość i finanse w jednostkach gospodarczych),
- 3) różnych wydziałach i referatach jednostek samorządu terytorialnego, urzędów administracji rządowej, w agencjach rządowych, a także przedsiębiorstwach gospodarki komunalnej – blisko 19% studentów kierunku ekonomia i prawie 23% studentów kierunku zarządzanie,
- 4) firmach świadczących usługi transportowe i spedycyjne - 7% studentów kierunku ekonomia i 6% studentów kierunku zarządzanie (głównie studenci specjalności związanych z logistyką),
- 5) podmiotach zajmujących się działalnością w zakresie pośrednictwa w obrocie nieruchomościami oraz podmiotach zajmujących się zarządzaniem (administrowaniem) nieruchomościami – 4% studentów kierunku ekonomia i 3% studentów kierunku zarządzanie,
- 6) podmiotach gospodarki turystycznej, w tym placówkach usług hotelarskich – niecałe 2% studentów kierunku ekonomia i blisko 10% studentów kierunku zarządzanie,
- 7) ośrodkach naukowo-badawczych, instytucjach oświatowych i kultury oraz organizacjach pożytku publicznego – ok. 10% studentów kierunku ekonomia i 10% kierunku zarządzanie,
- 8) innych podmiotach różnych branż, w tym firmach usługowych, produkcyjnych, handlowych – 26% studentów kierunku ekonomia i 42% zarządzanie (przy czym najczęściej studenci obydwu kierunków wykonywali obowiązki w działach księgowości, kadrowo-płacowych lub wspomagali procesy zakupowo-magazynowe).

Studenci studiów niestacjonarnych na kierunku ekonomia w większości wnioskowali o zaliczenie na poczet praktyk ich pracy zarobkowej, przy czym zasadniczo były to staże lub praca zawodowa w biurach rachunkowych i instytucjach finansowych (31%) oraz w działach księgowości lub kadrowo-płacowych przedsiębiorstw (46%). W jednym przypadku na poczet praktyk zaliczono prowadzenie własnej działalności gospodarczej. Uzuasadnieniem zaliczenia

na rzecz praktyk aktywności zawodowej była w tym wypadku zgodność między studiowanym kierunkiem i specjalnością studiów a wykonywanymi przez studenta czynnościami zawodowymi.

Z kolei studenci kierunku turystyka i rekreacja odbywali praktyki zawodowe w:

- 1) placówkach hotelowych i sanatoryjnych - ponad 36% praktykantów,
- 2) gospodarstwach agroturystycznych – 7% studentów,
- 3) biurach turystycznych – 19% studentów,
- 4) innych podmiotach prowadzących działalność turystyczną, jak: centra informacji turystycznej, agencje turystyczne, domy kultury, ośrodki sportu i rekreacji, fundacje i stowarzyszenia prowadzące aktywność w obszarze turystyki, oświaty i rekreacji, urzędy administracji publicznej.

Analizując miejsca odbywania praktyk należy stwierdzić, że studenci, co do zasady, realizowali praktyki zawodowe w pobliżu swojego miejsca zamieszkania lub bezpośrednio w Szczecinie. Kilkoro studentów realizowało praktykę w innych miejscowościach w Polsce (głównie województwo lubuskie). W roku akademickim 2014/2015 żaden ze studentów nie realizował praktyki poza granicami kraju. Strukturę studentów ze względu na miejsce odbywania praktyk przedstawia tabela 3.

Tabela 3. Struktura ilościowa studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015 ze względu na miejsce odbywania praktyk

Kierunek i forma studiów	Miejsce odbywania praktyk - województwo		
	zachodniopomorskie	lubuskie	inne
Ekonomia (studia stacjonarne)	55	3	5
Zarządzanie (studia stacjonarne)	28	2	2
Ekonomia (studia niestacjonarne)	9	2	0
Turystyka i rekreacja (studia stacjonarne)	43	1	3

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z dokumentacji praktyk, studenci z reguły odbywali je zgodnie z realizowanymi specjalnościami studiów lub zainteresowaniami dotyczącymi przyszłej pracy zawodowej. Na podstawie przeprowadzonych rozmów ze studentami, można stwierdzić, że praktyka umożliwiła studentom zweryfikowanie poglądów na temat zawodu/miejsca pracy i oczekiwań względem przyszłej pracy zawodowej.

Oceniając efekty kształcenia uzyskane podczas realizacji praktyk zawodowych (na podstawie przeprowadzonych rozmów ze studentem oraz analizy dokumentacji dotyczącej praktyk zawodowych) należy stwierdzić, że praktyki umożliwiły:

1. Poznanie zasad funkcjonowania zakładu pracy (struktury organizacyjnej, struktury zarządzania, powiązań między komórkami organizacyjnymi przedsiębiorstwa i powiązań między przedsiębiorstwem a podmiotami zewnętrznymi itp.).
2. Nabycie wiedzy o przebiegu procesów gospodarczych w przedsiębiorstwie.
3. Nabycie umiejętności pracy zespołowej i zachowań organizacyjnych (dyscyplina, hierarchia), umiejętności komunikacji wewnątrz jednostki i poza nią.
4. Wykształcenie lub udoskonalenie umiejętności z zakresu dokumentacji, ewidencji i sprawozdawczości procesów gospodarczych, w tym odnoszących się do zasobów ludzkich.
5. Rozszerzenie innych umiejętności związanych bezpośrednio ze specjalnością lub kierunkiem studiów.
6. Zweryfikowanie wiedzy teoretycznej i umiejętności nabytych w toku studiów.

Stopień uzyskania wskazanych efektów kształcenia był zróżnicowany (por. tabela 4), na co wpływ miały zarówno miejsce praktyk (zakład pracy), jak i inne czynniki, np. koniunktura, okres odbywania praktyki, podejście pracodawcy do organizacji praktyk. Ten ostatni czynnik był wskazywany przez studentów, jako kluczowy problem w przypadku praktykodawców, którzy nie zezwalali studentom samodzielnie wykonywać zadań na stanowisku pracy.

Tabela 4. Struktura procentowa studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie w roku akademickim 2014/2015 ze względu na uzyskane efekty kształcenia

Kierunek	bdb	db plus	db	dst plus	dst	brak zaliczenia		
						wszyscy	po uwzględnieniu osób skreślonych	po uwzględnieniu osób zaliczających po terminie 14.09.2015 r. ⁴
Ekonomia (studia stacjonarne)	50	9	2	1	1	17	14	4
Zarządzanie (studia stacjonarne)	26	4	2	0	0	7	3	0
Ekonomia (studia niestacjonarne)	9	3	0	0	0	2	1	0
Turystyka i rekreacja (studia stacjonarne)	32	6	9	0	0	6	4	0

Źródło: opracowanie własne.

Na podstawie przeprowadzonej analizy efektów kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych i personalnych można stwierdzić, iż spośród studentów II roku kierunków: ekonomia (studiów stacjonarnych i niestacjonarnych), zarządzanie (studiów stacjonarnych) oraz turystyka i rekreacja (studiów stacjonarnych) pierwszego stopnia zobowiązanych do odbycia praktyk zawodowych w roku akademickim 2014/2015:

⁴ Do dnia sporządzenia niniejszego raportu, tj. 10.11.2015 r. zaliczenie z praktyk po terminie (po 14.09.2015 r.) uzyskało 8 studentów studiów stacjonarnych kierunku ekonomia, uzyskało 3 studentów studiów stacjonarnych kierunku zarządzanie i uzyskał 1 student studiów niestacjonarnych kierunku ekonomia. Opóźnienie wynikało z realizacji praktyk po zakończeniu sesji jesiennej (za zgodą Prodziekana ds. studenckich) lub z niedostarczenia przez studenta pełnej dokumentacji potwierdzającej realizację praktyk.

- 1) 63% studentów:
  - a) zna i objaśnia zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego, omawia zakres podmiotowy i przedmiotowy czynności wykonywanych w wybranych komórkach organizacyjnych podmiotu, objaśnia przebieg zadań prowadzonych na danym stanowisku pracy,
  - b) wykonywało powierzone zadania wynikające z ramowego programu praktyk, objaśniało ich przebieg i skutki, planowało i wykonywało wybrane czynności w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy i na danym stanowisku,
  - c) wykonywało powierzone zadania w sposób adekwatny do swoich umiejętności, oczekiwań przełożonych i zespołu w którym pracowali;
- 2) 12% studentów:
  - a) zna zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego, omawia zakres podmiotowy i przedmiotowy czynności wykonywanych w wybranych komórkach organizacyjnych podmiotu,
  - b) wykonywało powierzone zadania wynikające z ramowego programu praktyk, objaśniało ich przebieg, wykonywało wybrane czynności w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy i na danym stanowisku,
  - c) wykonywało powierzone zadania w sposób adekwatny do swoich umiejętności;
- 3) 7% studentów:
  - a) zna zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego i zakres podmiotowy i przedmiotowy czynności wykonywanych w wybranych komórkach organizacyjnych podmiotu,
  - b) wykonywało powierzone zadania wynikające z ramowego programu praktyk oraz wykonywało wybrane czynności w sposób przyjęty w danym zakładzie pracy i na danym stanowisku,
  - c) wykazywało chęć podejmowania i wykonywania powierzonych czynności w zakładzie pracy;
- 4) 1% studentów:
  - a) zna zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego,
  - b) wykonywało powierzone zadania wynikające z ramowego programu praktyk,
  - c) wykazywało umiarkowaną chęć podejmowania i wykonywania wybranych czynności w zakładzie pracy;
- 5) 1% studentów:
  - a) zna niektóre zasady funkcjonowania podmiotu gospodarczego,
  - b) odbyło praktyki i wykonywało niektóre z powierzonych czynności wynikających z ramowego programu praktyk,
  - c) wykazywało umiarkowaną chęć podejmowania wybranych czynności w zakładzie pracy;
- 6) 17% studentów (odsetek ten dotyczy wszystkich studentów – w tym skreślonych, którzy nie uzyskali zaliczenia praktyk zawodowych w roku akademickim 2014/2015):
  - a) nie zna zasad funkcjonowania podmiotu gospodarczego, w którym powinno zrealizować praktyki,

- b) nie odbyło praktyk zawodowych, to znaczy nie wykonywało powierzonych czynności wynikających z ramowego programu praktyk.

Uwzględniając osoby skreślone z listy studentów lub osoby przebywające na urlopie dziekańskim i zarejestrowane ponownie na semestr 4 studiów (stan na dzień 10.11.2015), a także uwzględniając osoby, które zaliczyły praktykę zawodową w roku akademickim 2015/2016, okazuje się, że mniej niż 10% studentów wspomnianych kierunków nie osiągnęło efektów kształcenia.

Należy podkreślić, iż część studentów realizujących praktyki zawodowe w roku akademickim 2014/2015 zadeklarowała nawiązanie podczas praktyk kontaktów zawodowych umożliwiających ich późniejsze wykorzystanie, np. w momencie poszukiwania pracy lub podczas zbierania materiałów źródłowych do pracy dyplomowej lub prac zaliczeniowych. W dwóch przypadkach studenci otrzymali propozycję zatrudnienia, które przyjęli. Część praktykantów wskazała, że podczas praktyk zapoznano ich ze specjalistycznym oprogramowaniem komputerowym (najczęściej rachunkowo-księgowym, z obszaru zarządzania relacjami z klientem, obsługi placówki hotelowej lub gastronomicznej, biura turystycznego oraz magazynowym).

Wnioski

Doświadczenie nabyte w zakresie organizacji praktyk, przeprowadzone rozmowy ze studentami oraz analiza dokumentacji dotyczącej praktyk zawodowych w roku akademickim 2014/2015 przez studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie pozwoliły sformułować następujące wnioski:

1. Praktyki zawodowe umożliwiają studentom nabycie praktycznych umiejętności uzupełniających lub porządkujących wiedzę uzyskaną w toku studiów (studenci szczególnie podkreślają tutaj przydatność przedmiotów „specjalnościowych”). Praktyki zawodowe realizowane przez studentów Wydziału Ekonomicznego ZUT w Szczecinie umożliwiają praktyczne poznanie procesów zachodzących w instytucjach i przedsiębiorstwach różnych branż, umożliwiają nabycie umiejętności dokumentowania tych procesów, poznanie i nabycie umiejętności posługiwania się specjalistycznymi narzędziami informacyjnymi i informatycznymi wspomagającymi realizację zadań statutowych organizacji, w tym procesy decyzyjne. Praktyka zawodowa pozwala na formowanie postaw społecznych i personalnych. Podczas praktyki studenci uczą się pracy w zespole, poznają zachowania organizacyjne i kształcą umiejętność organizowania pracy, a także nabywają świadomości własnych ograniczeń w obszarze kompetencji.
2. Praktyki zawodowe umożliwiają studentom praktyczne rozpoznanie rynku pracy (szczególnie na poziomie regionalnym i lokalnym), a także niejednokrotnie nawiązanie kontaktów zawodowych pozwalających na ich późniejsze wykorzystanie, np. w momencie po-

szukiwania pracy lub zbierania materiałów źródłowych do pracy dyplomowej lub prac zaliczeniowych.

3. W sferze organizacji praktyk należy zwracać szczególną uwagę na wybór zakładu pracy, w którym studenci podejmują praktyki. Powinny to być bowiem jednostki umożliwiające w szerokim zakresie realizację programu praktyk oraz „właściwą” opiekę ze strony zakładowego opiekuna praktyk. Istotne jest także powiązanie profilu organizacji (lub działu organizacji), a także przewidywanego zakresu obowiązków oraz realizowanych zadań, z wybraną przez studenta specjalnością lub obszarem tematycznym przyszłej pracy dyplomowej.
4. Uruchomiony w 2015 r. rządowy program praktyk studenckich ma szansę zapewnić w kolejnych latach większe możliwości kierowania studentów do odbywania praktyk w jednostkach administracji rządowej, zgodnie z profilem ich wykształcenia, posiadanymi kompetencjami oraz potrzebami. Wiąże się to z koniecznością zawarcia porozumień z różnymi instytucjami publicznymi w regionie z odpowiednim wyprzedzeniem przed rozpoczęciem realizacji praktyk w czasie wakacji letnich.

Dr inż. Anna Sworowska

Pełnomocnik dziekana ds. praktyk

Dr Marzena Rydzewska-Włodarczyk

Prodziekan ds. kształcenia

**Opiekun praktyk zawodowych na kierunku
turystyka i rekreacja**

Szczecin, 10.11.2015 r.